

Boksamlaren

Toppografen Bruno Ehrh är tokig i foto-böcker. Här tipsar han om tio tungviktare.

Text IMKE JANOSCHEK Foto ARTUR NÄSMAN

NÄR DEN SVENSKA mästefotografen Bruno Ehrh jobbade som reprofotograf på Stockholms stadsmuseum under 1970-talet, upptäckte han förunderligt vackra bilder av 20-talets stockholmskildrare Henry B Goodwin i arkivet. Någon tipsade honom om att gå till ett antikvariat och kolla efter Goodwins skildringar som hade getts ut i bokform. Det räckte med några få antikvariatsbesök och Ehrh var fast. Han hade fått en ny passion – att samlas på fotoböcker.

I dag äger han minst 1 500 böcker. Till en av hans kvällsritualer hör att lägga sig på soffan i sitt bokrum hemma i villan i Bromma, och ta fram en bok för en stunds avkoppling.

»Då mår jag som allra bäst. Boken är både sällskap och tröst, som en utställning i miniatyr«, säger Bruno. Men när vi bad honom välja tio favoriter ur sin samling slog han bakut.

»Då hade det bara blivit fotokonst för finsmakare. I stället har jag tagit fram tio riktiga tungviktare som har påverkat all samtida fotografi. Det är mitt sätt att slå ett slag för klassisk fotokonst.«

Alla böcker finns i nyupplaga.

»Men för mig är det naturligtvis inte alls samma sak. En bok lever ju också av sitt tryck, sin papperskvalité och sin historia.«

1 »Helmar Lerski (1871–1956), schweizisk fotograf av polsk härkomst, arbetade bland annat med Fritz Langs berömda film *Metropolis*. I boken *Köpfe des Alltags* (Vardagens ansikten) gjorde han starka närbilder av arbetslösa. *Köpfe des Alltags*, Helmar Lerski, Verlag Hermann Reckendorf, 1931, Berlin.

2 »En av 1900-talets mest betydelsefulla fotoböcker av läraren Karl Blossfeldt (1865–1932), som tog tusentals närbilder av växtriket. När boken kom ut år 1928 gjorde den omedelbart succé.« *Urformen der Kunst*, Karl Blossfeldt, Verlag Ernst Wasmuth, 1928, Berlin.

3 »Trots sitt handikapp med en förlorad arm, arbetade Josef Sudek (1896–1976) med en otymplig antik panoramakamera från USA. De fantastiska bilderna av Prag togs i början av 50-talet.« *Praha Panoramatická*, Josef Sudek, Hudby A Umeni, 1959, Prag.

4 »Under promenader tidigt i gryningen riktade Atget (1857–1927) kameran mot det han älskade mest – ett ålderdomligt Paris som han visste snart skulle försvinna. Atgets mer än 5 000 fotografier fängslade 1920-talets intellektuella. Man Rays assistent Berenice Abbott kom att producera denna vackra bok.« *Atget Photographie de Paris*, Eugène Atget, E. Weyhe, 1930, New York.

5 »Den bästa fotograf du aldrig hört talas om – så beskrevs nyligen den danska fotografen Keld Helmer-Petersens (1920–2013) i en engelsk designtidskrift. Det unika med boken *122 Farve-fotografier* var just att alla bilderna var i färg.« *122 Farvefotografier*, Keld Helmer-Petersen, Schoenberg, 1948, Köpenhamn.

6 »Sune Jonssons (1930–2009) debutbok skildrar vardagslivet i Västerbotten i slutet av 1950-talet. *Byn med det blå huset* är listad som en av världens viktigaste fotoböcker.« *Byn med det blå huset*, Sune Jonsson, Norstedts förlag, 1959, Stockholm.

7 »Ytterligare en vackert taktill bok, om natten i 1930-talets Paris med en pappersyta som känns som sammet. Brassai (1899–1984) blev en pionjär i raden av utlåningar som kärleksfullt skildrar Paris.« *Paris de Nuit*, Brassai, Arts et Métiers, 1933, Paris.

8 »Man behöver bara se framsidan för att förstå att boken är betydelsefull. Matisse målade omslaget för Henri Cartier-Bresson (1908–2004). Hans intuitiva blick samt förmågan att lägga till sympati gav fotografiet en ny standard.« *Images à la Sauvette*, Henri Cartier-Bresson, Editions Verve, 1952, Paris.

9 »Den schweiziska fotografen Robert Frank (f 1924) skapade ett helt nytt känslösamt bildspråk, fotodokumentationen av USA kom med tiden att uppfattas som en av 1900-talets mest inflytelserika fotoböcker.« *Les Américains*, Robert Frank, Robert Delpire éditeur, 1958.

10 »Med boken *Die Welt ist schön* kom Albert Renger-Patzsch (1897–1966) att bli den främsta företrädaren för den nya saklighetens fotografi.« *Die Welt ist Schön*, Albert Renger-Patzsch, Kurt Wolff Verlag, 1928, München.

10 FAVORITER

